

А.Л. Кондратюк

АНГЛІЙСЬКА МОВА В НАУКОВО-МЕДИЧНОМУ СПІЛКУВАННІ

Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять
здобувачів вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова
Факультет підготовки іноземних громадян
Кафедра філології

**АНГЛІЙСЬКА МОВА
В НАУКОВО-МЕДИЧНОМУ
СПІЛКУВАННІ**

**Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять
здобувачів вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня
галузь знань: І «Охорона здоров'я і соціальне забезпечення»
спеціальність: І2 «Медицина»**

Вінниця
ПП «ТД «Едельвейс і К»
2026

УДК 61:378:81'243

М 54

Рекомендовано Методичною радою факультету підготовки іноземних громадян Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова за напрямом підготовки: другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань: I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» (протокол № 3 від 20 січня 2026 року).

Рецензенти:

1. **Камінська М. О.** – доцент кафедри іноземної філології та перекладу Вінницького торговельно-економічного інституту
2. **Макодай І. І.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології Вінницького національного медичного університету ім.М. І. Пирогова

Кондратюк А.Л.

М 54   Англійська мова в науково-медичному спілкуванні : метод. рекомендації для підготовки до практичних занять здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня / А. Л. Кондратюк. – Вінниця : ПП «ТД «Едельвейс і К», 2026. – 28 с.

ISBN 978-617-7417-70-4

Видання є методичними рекомендаціями до практичних занять з дисципліни «Англійська мова в науково-медичному спілкуванні» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності І2 «Медицина». У рекомендаціях подано структуру занять, тематичний зміст, систему завдань та форми контролю, спрямовані на формування іншомовної академічної та професійної комунікативної компетентності аспірантів. Матеріали орієнтовані на розвиток навичок читання, аналізу, усного й письмового наукового мовлення англійською мовою. Видання може використовуватися в освітньому процесі медичних закладів вищої освіти під час підготовки докторів філософії. Рекомендовано для аспірантів, викладачів і науково-педагогічних працівників медичних університетів.

УДК 61:378:81'243

ISBN 978-617-7417-70-4

© А. Л. Кондратюк, 2026.

Навчально-методичне видання

Кондратюк Алла Леонтіївна

**АНГЛІЙСЬКА МОВА
В НАУКОВО-МЕДИЧНОМУ СПІЛКУВАННІ**

**Методичні рекомендації
для підготовки до практичних занять
здобувачів вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня
галузь знань: I «Охорона здоров'я і соціальне забезпечення»
спеціальність: І2 «Медицина»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації з дисципліни «Англійська мова у науково-медичному спілкуванні» розроблено для аспірантів (здобувачів ступеня доктора філософії) галузі знань І Охорона здоров'я і соціальне забезпечення, спеціальності І2 «Медицина» Основним навчальним ресурсом для опанування дисципліни є навчальний посібник: Дудікова Л. В., Феррі А. С., Яценко А. Л., Горпинюк О. П. Англійська мова у науково-медичному спілкуванні : навчальний посібник для підготовки здобувачів вищої освіти доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (Модуль 1) (англійською мовою). — Вінниця : ТВОРИ, 2021. — 144 с. — ISBN 978-966-949-848-9, який визначає структуру курсу, логіку подання навчального матеріалу, термінологічний апарат дисципліни та основні типи навчальних і контрольних завдань.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Англійська мова в науково-медичному спілкуванні» є забезпечення сформованості в аспірантів іншомовної комунікативної компетентності, необхідної для здійснення науково-дослідної та професійної діяльності в медичній галузі, а також розвиток здатності використовувати англійську мову як інструмент академічної комунікації під час підготовки, презентації та обговорення результатів наукових досліджень, участі в міжнародних наукових заходах, публікації у фахових виданнях і міждисциплінарної взаємодії у сфері охорони здоров'я.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння фахової медичної та загальнонаукової термінології відповідно до сучасних вимог академічного дискурсу;
- розвиток умінь створення письмових наукових текстів і здійснення усної наукової комунікації англійською мовою;
- формування навичок критичного опрацювання, аналізу та узагальнення англійськомовних наукових джерел;
- підвищення рівня комунікативної компетентності для ефективної міждисциплінарної співпраці та участі в міжнародному науковому середовищі.

3. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНЬО-НАУКОВІЙ ПРОГРАМІ

Дисципліна належить до циклу загальної / професійної підготовки аспірантів та спрямована на забезпечення міждисциплінарної інтеграції з фаховими медичними та науково-дослідними дисциплінами.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після завершення вивчення дисципліни здобувач вищої освіти:

1. демонструє системні та концептуальні знання з питань англійськомовної наукової комунікації у сфері охорони здоров'я та суміжних галузях;
2. володіє спеціалізованими вміннями й навичками професійної та академічної взаємодії англійською мовою в медико-науковому середовищі;

3. здатний здійснювати аналітичне опрацювання, узагальнення та критичну оцінку англomовних наукових джерел з подальшим використанням отриманої інформації у власній дослідницькій діяльності;
4. уміє готувати англomовні академічні тексти різних жанрів (анотації, тези, наукові статті, резюме, постерні доповіді) з дотриманням вимог академічної доброчесності;
5. спроможний ефективно представляти результати власних наукових досліджень, брати активну участь у наукових дискусіях, конференціях і проєктній діяльності англійською мовою;
6. здатний до встановлення та підтримання академічної співпраці в міжнародному науковому середовищі з урахуванням принципів академічної етики, біоетики та професійної відповідальності;
7. використовує цифрові ресурси, наукові бази даних і сучасні інформаційно-комунікаційні технології з метою підготовки, оприлюднення та поширення результатів наукових досліджень.

5. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	The cardiovascular system. Structure and function of the normal heart and blood vessels.	2
2.	The cardiovascular system. Diseases of the cardiovascular system.	2
3.	The respiratory system. Anatomic and physiologic considerations.	2
4.	The respiratory system. Diseases of the respiratory system.	2
5.	The gastrointestinal system. Diseases of the gastrointestinal system.	2
6.	Diseases of the liver and biliary system.	2
7.	The musculoskeletal system. Diseases of the musculoskeletal system.	2
8.	Diseases of bone and bone mineral metabolism.	2
9.	The endocrine system. Structure and function of the endocrine system.	2
10.	The endocrine system. Diseases of the endocrine system.	2

ТЕМА 1. THE CARDIOVASCULAR SYSTEM. STRUCTURE AND FUNCTIONS OF THE NORMAL HEART AND BLOOD VESSELS.

1.Актуальність теми

Вивчення теми «The Cardiovascular System. Structure and Functions of the Normal Heart and Blood Vessels» є актуальним з огляду на фундаментальну роль серцево-судинної системи у забезпеченні життєдіяльності організму та її ключове значення для клінічної медицини, біомедичних досліджень і міждисциплінарних наукових розвідок. Для аспірантів медичних і суміжних спеціальностей

грунтовне розуміння будови та функцій серця і кровоносних судин є необхідною передумовою для аналізу фізіологічних і патологічних процесів, інтерпретації результатів досліджень, а також ефективної іншомовної наукової комунікації. Опанування англomовної термінології серцево-судинної системи забезпечує здатність працювати з міжнародними науковими джерелами, брати участь у фахових дискусіях та презентувати результати власних досліджень у глобальному науковому просторі.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів системного розуміння анатомо-фізіологічних особливостей серцево-судинної системи людини та розвиток умінь використовувати англійську мову для опису структури й функцій нормального серця і кровоносних судин у контексті академічного та професійного медичного спілкування.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє базовими та поглибленими знаннями щодо будови серця, кровоносних судин і механізмів кровообігу англійською мовою;
- оперує фаховою англomовною термінологією, що стосується серцево-судинної системи, та коректно застосовує її в усному й письмовому науковому мовленні;
- здатний читати, аналізувати й інтерпретувати англomовні наукові тексти з анатомії та фізіології серцево-судинної системи;
- уміє описувати функціональні процеси серця і судин, використовуючи відповідні граматичні та лексичні моделі наукового стилю;
- застосовує отримані знання та мовні навички для підготовки коротких наукових повідомлень, усних доповідей і письмових академічних текстів з тематики серцево-судинної системи.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний (введення та уточнення термінології);
- аналітичне та критичне читання наукового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз тверджень, формулювання запитань);
- комунікативно-орієнтований підхід (усні пояснення, мікропрезентації);
- елементи академічного письма (короткі звіти, письмові повідомлення).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- усних відповідей під час обговорення тексту;
- виконання лексико-граматичних та аналітичних вправ;
- участі в комунікативних завданнях (пояснення, мікроповідомлення);
- оцінювання письмового міні-звіту з теми.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англomовної медичної термінології;
- точність і логічність викладу матеріалу;

- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу та узагальнення інформації з англомовного джерела;
- активність та аргументованість участі в дискусії

6. Організація практичного заняття з теми 1

«The Cardiovascular System. Structure and Functions of the Normal Heart and Blood Vessels»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Робоча програма, методичні рекомендації
2. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів серцево-судинної системи	Фонетичні та лексичні вправи	Підручник, с. 6–7 (Pronunciation, Vocabulary)
3. Робота з термінами	Співвіднесення термінів із визначеннями; утворення термінів за допомогою словотвірних елементів	Індивідуальна, робота в парах	Підручник, с. 8–9 (Matching, Combining Forms)
4. Робота з основним текстом	Читання та аналіз тексту Structure and Function of the Normal Heart and Blood Vessels	Аналітичне читання, дискусія	Підручник, с. 6–13
5. Перевірка розуміння змісту	Відповіді на запитання за текстом	Усне опитування, робота в парах	Підручник, с. 10 (Ask your partners)
6. Лексико-граматичні вправи	Підбір синонімів та антонімів, заповнення пропусків, трансформаційні завдання	Практичні вправи	Підручник, с. 10–11
7. Аналітичні вправи	Виправлення помилкових тверджень, постановка запитань до тексту	Проблемно-пошукові завдання	Підручник, с. 11–12
8. Комунікативна практика	Усне пояснення будови та функцій серця; короткі повідомлення	Робота в парах / групах	Підручник, завдання після тексту
9. Письмова робота	Підготовка короткого письмового повідомлення / міні-звіту з теми	Індивідуальна робота	Підручник, с. 12 (Prepare a short report)
10. Узагальнення та контроль	Узагальнення термінології та ключових понять теми	Фронтальна дискусія	Конспект, підручник
11. Самостійна робота	Опрацювання додаткового тексту та підготовка запитань	Самостійна робота	Підручник, Supplementary Reading, с. 13

6. Завдання для самостійної підготовки:

1. Опрацювати Supplementary Reading (с. 13) та виписати 10–15 ключових термінів із теми Cardiovascular System з короткими англомовними визначеннями.
2. Підготувати коротке письмове резюме (150–200 слів) англійською мовою на тему: “Functional Significance of the Cardiovascular System in Maintaining Homeostasis”.
3. Скласти 5–7 запитань до тексту з використанням науково-академічних граматичних структур (Passive Voice, complex sentences).

4. За бажанням (поглиблений рівень): підготувати усне міні-повідомлення (2–3 хв) про сучасні напрями досліджень серцево-судинної системи з опорою на англomовне джерело.

TEMA 2. THE CARDIOVASCULAR SYSTEM. DISEASES OF THE CARDIOVASCULAR SYSTEM

1. Актуальність теми

Тема «The Cardiovascular System. Diseases of the Cardiovascular System» є надзвичайно актуальною з огляду на провідну роль серцево-судинних захворювань у структурі захворюваності та смертності населення в усьому світі. Для аспірантів медичних і суміжних спеціальностей вивчення основних захворювань серцево-судинної системи, їх етіології, патогенезу та клінічних проявів є необхідним для глибокого розуміння сучасної клінічної практики, інтерпретації наукових даних і здійснення міждисциплінарних досліджень.

Опанування англomовної термінології, пов'язаної з патологією серцево-судинної системи, формує здатність аспірантів працювати з міжнародними науковими джерелами, брати участь у професійних дискусіях, презентувати результати власних досліджень і здійснювати академічну комунікацію відповідно до вимог світового наукового простору.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів цілісного уявлення про основні захворювання серцево-судинної системи та розвиток умінь використовувати англійську мову для аналізу, опису й обговорення патологічних процесів серця і кровоносних судин у контексті академічного та професійного медичного спілкування.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями щодо основних захворювань серцево-судинної системи, їх причин і механізмів розвитку англійською мовою;
- оперує фаховою англomовною термінологією з кардіології та суміжних галузей;
- здатний читати, аналізувати та інтерпретувати англomовні наукові тексти, присвячені патології серцево-судинної системи;
- уміє логічно та аргументовано описувати клінічні прояви серцево-судинних захворювань із використанням норм наукового стилю;
- застосовує мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів з проблематики серцево-судинних захворювань.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття використовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та актуалізація термінології);
- аналітичне та критичне читання наукового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз клінічних тверджень і ситуацій);

- комунікативно-орієнтований підхід (обговорення, відповіді на запитання, мікроповідомлення);
- елементи академічного письма (короткі звіти, письмові повідомлення).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки виконання завдань на самопідготовку;
- усних відповідей під час аналізу тексту;
- виконання лексико-граматичних і аналітичних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання медичної англомовної термінології;
- точність і логічність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу та узагальнення інформації;
- активність і аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми: «The Cardiovascular System. Diseases of the Cardiovascular System»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Обговорення Supplementary Reading; перевірка термінології та підготовлених запитань	Фронтальна бесіда, вибіркоче усне опитування	Supplementary Reading
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Робоча програма, методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів серцево-судинних захворювань	Фонетичні та лексичні вправи	Unit 3: Pronunciation, Vocabulary
4. Робота з термінами	Аналіз і співвіднесення термінів з визначеннями	Індивідуальна та парна робота	Vocabulary tasks
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання та обговорення тексту Diseases of the Cardiovascular System	Аналітичне читання, дискусія	Основний текст Unit 3
6. Перевірка розуміння змісту	Відповіді на запитання за текстом	Усне опитування, робота в парах	Ask your partners
7. Лексико-граматичні вправи	Синонімічні й антонімічні відповідності, трансформаційні вправи	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar tasks
8. Аналітичні вправи	Аналіз тверджень, співвіднесення термінів і визначень	Проблемно-пошукові завдання	Matching tasks

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
9. Комунікативна практика	Усні повідомлення про серцево-судинні захворювання	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Підготовка короткого письмового повідомлення	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення та контроль	Узагальнення ключових понять і термінів	Фронтальна дискусія	Конспект, матеріали заняття

7. Завдання для самостійної підготовки

1. Опрацювати Supplementary Reading та сформулювати 10 запитань до тексту.
2. Підготувати усне повідомлення про фактори ризику серцево-судинних захворювань та шляхи їх профілактики.
3. Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: *“Prevention and Early Detection of Cardiovascular Diseases”*.

ТЕМА 3. THE RESPIRATORY SYSTEM. ANATOMIC AND PHYSIOLOGIC CONSIDERATIONS

1. Актуальність теми

Тема «The Respiratory System. Anatomic and Physiologic Considerations» є фундаментальною для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки дихальна система відіграє ключову роль у забезпеченні газообміну, підтриманні гомеостазу та життєдіяльності організму. Розуміння анатомічної будови та фізіологічних механізмів дихання є необхідною основою для подальшого вивчення патології органів дихання, клінічної медицини, фізіології, пульмонології та інтенсивної терапії.

Опанування англійської термінології з теми дихальної системи забезпечує здатність аспірантів працювати з міжнародними науковими джерелами, аналізувати сучасні дослідження, брати участь у фахових дискусіях та здійснювати академічну комунікацію англійською мовою відповідно до вимог глобального наукового середовища.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів цілісного уявлення про анатомічну будову та фізіологічні особливості дихальної системи людини, а також розвиток умінь використовувати англійську мову для опису, аналізу та обговорення процесів зовнішнього й внутрішнього дихання в академічному та професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями щодо анатомічної будови органів дихальної системи та основних фізіологічних процесів дихання англійською мовою;
- оперує фаховою англійською термінологією, що стосується респіраторної системи;

- здатний читати, аналізувати й інтерпретувати англomовні наукові тексти з анатомії та фізіології дихальної системи;
- уміє логічно й послідовно описувати механізми зовнішнього та внутрішнього дихання з використанням норм наукового стилю;
- застосовує отримані мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів з тематики дихальної системи.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний (введення та уточнення анатомо-фізіологічної термінології);
- аналітичне та критичне читання наукового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз тверджень, виправлення помилкової інформації);
- комунікативно-орієнтований підхід (усні пояснення, відповіді на запитання, дискусія);
- елементи академічного письма (короткі письмові повідомлення, звіти).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки виконання завдань на самопідготовку;
- усних відповідей під час обговорення тексту;
- виконання лексико-граматичних і аналітичних вправ;
- участі в комунікативних завданнях;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англomовної медичної термінології;
- логічність і точність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу й узагальнення інформації;
- активність та аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми: «The Respiratory System. Anatomic and Physiologic Considerations»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Обговорення Supplementary Reading; перевірка підготовлених запитань	Фронтальна бесіда, усне опитування	Supplementary Reading
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Робоча програма, методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів дихальної системи	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
4. Робота з термінами	Аналіз словотвірних елементів, утворення медичних термінів	Індивідуальна та парна робота	Combining Forms
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту <i>Anatomic and Physiologic Considerations</i>	Аналітичне читання, дискусія	Основний текст Unit 4
6. Перевірка розуміння змісту	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування, робота в парах	Ask your partners
7. Лексико-граматичні вправи	Виконання вправ на синонімію, антонімію, трансформацію	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar tasks
8. Аналітичні вправи	Виправлення помилкових тверджень, співвіднесення термінів і визначень	Проблемно-пошукові завдання	Analytical tasks
9. Комунікативна практика	Усне пояснення процесів дихання та ролі органів	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Підготовка короткого письмового повідомлення	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення та контроль	Узагальнення ключових понять теми	Фронтальна дискусія	Конспект, матеріали заняття

7. Завдання для самостійної підготовки

1. Опрацювати Supplementary Reading та скласти план тексту у формі запитань.
2. Підготувати усне повідомлення про основні функції дихальної системи та роль альвеол у газообміні.
3. Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: «Structural and Functional Features of the Human Respiratory System».

ТЕМА 4. THE RESPIRATORY SYSTEM. DISEASES OF THE RESPIRATORY SYSTEM

1. Актуальність теми

Тема «The Respiratory System. Diseases of the Respiratory System» є надзвичайно актуальною для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки захворювання органів дихання належать до найбільш поширених патологій і суттєво впливають на якість життя, працездатність та рівень смертності населення. Дихальна система безпосередньо контактує з навколишнім середовищем, що зумовлює її високу вразливість до інфекційних, алергічних і токсичних чинників.

Вивчення англійських матеріалів з патології дихальної системи дозволяє аспірантам поглибити розуміння етіології, патогенезу та клінічних проявів таких захворювань, як бронхіальна астма та хронічне обструктивне захворювання легень (COPD), а також сформувати навички аналізу сучасних наукових джерел і професійної іншомовної комунікації.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів системного уявлення про основні захворювання дихальної системи людини та розвиток умінь використовувати англійську мову для опису, аналізу й обговорення патологічних процесів органів дихання в академічному та професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями щодо основних захворювань дихальної системи, їх причин і механізмів розвитку англійською мовою;
- оперує фаховою англомовною термінологією з пульмонології;
- здатний читати, аналізувати та інтерпретувати англомовні наукові тексти, присвячені патології органів дихання;
- уміє логічно й аргументовано описувати клінічні прояви респіраторних захворювань із використанням норм наукового стилю;
- застосовує мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів з тематики захворювань дихальної системи.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та актуалізація медичної термінології);
- аналітичне та критичне читання наукового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз клінічних ситуацій і тверджень);
- комунікативно-орієнтований підхід (обговорення, усні відповіді, мікроповідомлення);
- елементи академічного письма (короткі звіти, письмові повідомлення).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки завдань на самопідготовку;
- усних відповідей під час обговорення тексту;
- виконання лексико-граматичних та аналітичних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англомовної медичної термінології;
- логічність і точність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу й узагальнення інформації;
- активність та аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми :«The Respiratory System. Diseases of the Respiratory System»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Обговорення Supplementary Reading; перевірка плану тексту у формі запитань; короткі усні відповіді	Фронтальна бесіда, вибіркове опитування	Supplementary Reading
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Робоча програма, методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів з патології дихальної системи	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary (Unit 6)
4. Робота з термінами	Аналіз словотвірних елементів, суфіксів і термінів	Індивідуальна та парна робота	Suffixes, terminology tasks
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту <i>Diseases of the Respiratory System</i>	Аналітичне читання, дискусія	Основний текст Unit 6
6. Перевірка розуміння змісту	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування, робота в парах	Ask your partner
7. Лексико-граматичні вправи	Синонімія, антонімія, заповнення пропусків	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar tasks
8. Аналітичні вправи	Співвіднесення термінів і визначень, аналіз тверджень	Проблемно-пошукові завдання	Matching tasks
9. Комунікативна практика	Усне повідомлення про бронхіальну астму або COPD	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Підготовка короткого письмового повідомлення / міні-звіту	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення та контроль	Узагальнення ключових понять і термінів	Фронтальна дискусія	Конспект, матеріали заняття

7. Завдання для самостійної підготовки

- Опрацювати Supplementary Reading та підготувати короткий усний виклад змісту тексту.
- Підготувати усне повідомлення про одну з поширених хвороб дихальної системи (бронхіальна астма або COPD).
- Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: «Etiology, Clinical Manifestations and Prevention of Respiratory Diseases».

ТЕМА 5. THE GASTROINTESTINAL SYSTEM. DISEASES OF THE GASTROINTESTINAL SYSTEM

1. Актуальність теми

Тема «The Gastrointestinal System. Diseases of the Gastrointestinal System» є надзвичайно важливою для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки захворювання органів травної системи посідають провідне місце в структурі загальної захворюваності населення та мають значний вплив на якість життя пацієнтів. Патологія

шлунково-кишкового тракту охоплює широкий спектр станів — від функціональних порушень до тяжких хронічних і ускладнених захворювань.

Опрацювання англomовних матеріалів з гастроентерології сприяє формуванню в аспірантів цілісного уявлення про етіологію, патогенез і клінічні прояви таких захворювань, як гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, гастрит, виразкова хвороба, запальні захворювання кишечника та панкреатит. Тема також забезпечує розвиток навичок професійної іншомовної комунікації й академічного аналізу сучасних наукових джерел.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів системних знань про будову, функції та основні захворювання шлунково-кишкового тракту, а також розвиток умінь використовувати англійську мову для опису, аналізу та обговорення гастроентерологічної патології в академічному та професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями про основні захворювання органів травної системи, їх причини та механізми розвитку англійською мовою;
- оперує базовою та розширеною англomовною гастроентерологічною термінологією;
- здатний читати, аналізувати й інтерпретувати англomовні наукові та навчальні тексти з гастроентерології;
- уміє логічно й аргументовано описувати клінічні прояви та ускладнення захворювань ШКТ із дотриманням норм наукового стилю;
- застосовує мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів з тематики захворювань травної системи.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та актуалізація гастроентерологічної термінології);
- аналітичне та критичне читання професійно орієнтованого тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз тверджень і клінічно орієнтованих ситуацій);
- комунікативно-орієнтований підхід (обговорення, усні відповіді, робота в парах);
- елементи академічного письма (короткі звіти, письмові повідомлення).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки завдань на самостійну підготовку;
- усних відповідей під час обговорення тексту;
- виконання лексико-граматичних і аналітичних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англomовної медичної термінології;
- логічність і точність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу та узагальнення інформації;
- активність і аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми

«The Gastrointestinal System. Diseases of the Gastrointestinal System»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Обговорення Supplementary Reading; представлення запитань до тексту	Фронтальна бесіда	Supplementary Reading
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary (Unit 8)
4. Робота з термінами	Аналіз словотвірних елементів і термінів	Парна та індивідуальна робота	Terminology tasks
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту про захворювання ШКТ	Аналітичне читання, дискусія	Main text Unit 8
6. Перевірка розуміння	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування	Ask your partner
7. Лексико-граматичні вправи	Синоніми, антоніми, вибір правильної форми	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar
8. Аналітичні вправи	Відповідність термінів і визначень	Проблемно-пошуковий метод	Matching tasks
9. Комунікативна практика	Усне повідомлення з гастроентерологічної тематики	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Написання короткого звіту	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення	Систематизація вивченого матеріалу	Фронтальна дискусія	Конспект

7. Завдання для самостійної підготовки

1. Опрацювати Supplementary Reading та скласти 10 запитань до тексту.
2. Підготувати усне повідомлення (3–5 хв) на одну з тем:
  - esophageal disorders;
  - erosive or nonerosive gastritis;
  - Crohn's disease;
  - polyps of the colon.
3. Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: «**Etiology, Clinical Manifestations and Prevention of Gastrointestinal Diseases**».

TEMA 6. DISEASES OF THE LIVER AND BILIARY SYSTEM

1. Актуальність теми

Тема «Diseases of the Liver and Biliary System» є надзвичайно актуальною для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки захворювання печінки та жовчовивідної системи належать до соціально значущих патологій із високим рівнем ускладнень, інвалідизації та смертності. Печінка відіграє ключову роль у підтриманні гомеостазу, метаболізмі поживних речовин, детоксикації ендогенних і екзогенних сполук, синтезі білків плазми крові та жовчоутворенні.

Опрацювання англomовних матеріалів з патології печінки та біліарної системи дозволяє аспірантам поглибити розуміння етіології, патогенезу й клінічного перебігу таких захворювань, як вірусні та алкогольні гепатити, цироз печінки, жовчнокам'яна хвороба та гострий холецистит, а також сформуванати навички аналізу сучасних наукових джерел і професійної іншомовної комунікації.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів системного уявлення про функції печінки та жовчовивідної системи, основні захворювання цієї анатомо-функціональної зони, а також розвиток умінь використовувати англійську мову для опису, аналізу й обговорення гепатобіліарної патології в академічному та професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями щодо функцій печінки та жовчовивідної системи і основних захворювань цієї сфери англійською мовою;
- оперує фаховою англomовною термінологією з гепатології та біліарної патології;
- здатний читати, аналізувати й інтерпретувати англomовні наукові тексти, присвячені захворюванням печінки та жовчних шляхів;
- уміє логічно й аргументовано описувати клінічні прояви, ускладнення та перебіг гепатобіліарних захворювань з дотриманням норм наукового стилю;
- застосовує мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів з тематики патології печінки та біліарної системи.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та закріплення гепатобіліарної термінології);
- аналітичне та критичне читання фахового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз тверджень і клінічно орієнтованих ситуацій);
- комунікативно-орієнтований підхід (обговорення, усні відповіді, робота в парах);
- елементи академічного письма (короткі звіти, письмові повідомлення).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки завдань на самостійну підготовку;
- усних відповідей під час обговорення тексту;
- виконання лексико-граматичних і аналітичних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англійської медичної термінології;
- логічність і точність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу й узагальнення інформації;
- активність та аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми: «Diseases of the Liver and Biliary System»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Обговорення Supplementary Reading; короткий усний виклад	Фронтальна бесіда	Supplementary Reading
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary (Unit 9)
4. Робота з термінами	Аналіз словотвірних елементів і побудова медичних термінів	Індивідуальна та парна робота	Terminology tasks
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту про захворювання печінки та біліарної системи	Аналітичне читання, дискусія	Main text Unit 9
6. Перевірка розуміння	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування	Ask your partner
7. Лексико-граматичні вправи	Синоніми, антоніми, заповнення пропусків	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar
8. Аналітичні вправи	Співвіднесення термінів і визначень, трансформації	Проблемно-пошукові завдання	Matching tasks
9. Комунікативна практика	Усне повідомлення з гепатобіліарної тематики	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Написання короткого письмового повідомлення	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення та контроль	Узагальнення ключових понять і термінів	Фронтальна дискусія	Конспект

7. Завдання для самостійної підготовки

1. Опрацювати Supplementary Reading та підготувати письмове резюме тексту з подальшим обговоренням.
2. Підготувати усне повідомлення (3–5 хв) на одну з тем:
  - o viral hepatitis;
  - o alcoholic liver disease;
  - o liver cirrhosis and its complications;
  - o acute cholecystitis.
3. Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: «Etiology, Clinical Manifestations and Prevention of Liver and Biliary Diseases».

TEMA 7.THE MUSCULOSKELETAL SYSTEM. DISEASES OF THE MUSCULOSKELETAL SYSTEM

1. Актуальність теми

Тема «The Musculoskeletal System. Diseases of the Musculoskeletal System» є надзвичайно актуальною для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки захворювання опорно-рухового апарату належать до провідних причин хронічного болю, обмеження рухливості, втрати працездатності та зниження якості життя населення. Патологія кістково-м'язової системи охоплює широкий спектр дегенеративних, запальних, аутоімунних і метаболічних захворювань, що потребують міждисциплінарного підходу до діагностики та лікування.

Опрацювання англійських матеріалів з патології опорно-рухового апарату сприяє формуванню в аспірантів системного розуміння механізмів розвитку остеоартриту, ревматоїдного артрити, спондилоартропатій, подагри, системного червоного вовчачка та м'язових уражень, а також розвитку навичок професійної іншомовної комунікації й академічного аналізу сучасних наукових джерел.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів цілісного уявлення про будову та функції опорно-рухового апарату, основні захворювання кістково-м'язової системи та сполучної тканини, а також розвиток умінь використовувати англійську мову для опису, аналізу й обговорення патології опорно-рухового апарату в академічному та професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями щодо основних захворювань опорно-рухового апарату та їх патогенетичних механізмів англійською мовою;
- оперує фаховою англійською термінологією з ревматології та ортопедії;
- здатний читати, аналізувати та інтерпретувати англійські наукові й навчальні тексти з патології кістково-м'язової системи;
- уміє логічно й аргументовано описувати клінічні прояви, перебіг та ускладнення захворювань опорно-рухового апарату з дотриманням норм наукового стилю;

- застосовує мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів з тематики захворювань кістково-м'язової системи.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та закріплення спеціалізованої термінології);
- аналітичне й критичне читання професійно орієнтованого тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз тверджень і клінічно орієнтованих ситуацій);
- комунікативно-орієнтований підхід (дискусії, усні відповіді, робота в парах);
- елементи академічного письма (короткі звіти, письмові повідомлення).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки **всіх завдань на самостійну підготовку**;
- усних відповідей під час обговорення тексту;
- виконання лексико-граматичних і аналітичних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту / короткого звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англomовної медичної термінології;
- логічність і точність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу й узагальнення інформації;
- активність та аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми «The Musculoskeletal System. Diseases of the Musculoskeletal System»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Перевірка опрацювання Supplementary Reading; представлення плану тексту у формі запитань; перевірка виконаних лексичних, граматичних і трансформаційних вправ; короткий усний виклад індивідуального повідомлення	Фронтальна бесіда, вибіркове опитування	Supplementary Reading, домашні завдання
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary (Unit 11)
4. Робота з термінами	Аналіз словотвірних елементів, побудова медичних термінів	Індивідуальна та парна робота	Terminology tasks

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту про захворювання опорно-рухового апарату	Аналітичне читання, дискусія	Main text Unit 11
6. Перевірка розуміння	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування	Ask your partner
7. Лексико-граматичні вправи	Синоніми, антоніми, словотворчі та граматичні завдання	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar
8. Аналітичні вправи	Класифікація, трансформації, робота з клінічною лексикою	Проблемно-пошукові завдання	Analytical tasks
9. Комунікативна практика	Усне повідомлення / обговорення клінічного випадку	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Написання короткого письмового повідомлення / міні-звіту	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення та контроль	Систематизація ключових понять і термінів	Фронтальна дискусія	Конспект

7. Завдання для самостійної підготовки

- Опрацювати Supplementary Reading та скласти план тексту у формі запитань.
- Підготувати усне повідомлення (3–5 хв) на одну з тем:
  - osteoarthritis;
  - rheumatoid arthritis;
  - gout;
  - systemic lupus erythematosus;
  - fibromyalgia.
- Виконати лексико-граматичні та аналітичні вправи до теми.
- Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: «Etiology, Clinical Manifestations and Prevention of Musculoskeletal Diseases».

ТЕМА 8. DISEASES OF BONE AND BONE MINERAL METABOLISM

1. Актуальність теми

Тема «Diseases of Bone and Bone Mineral Metabolism» є надзвичайно актуальною для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки порушення метаболізму кісткової тканини та мінерального обміну становлять одну з провідних причин переломів, хронічного болю, інвалідизації та передчасної смертності, особливо серед осіб похилого віку. Кісткова тканина є динамічною системою, що постійно перебудовується та відіграє ключову роль у підтриманні гомеостазу кальцію, фосфору та магнію.

Опрацювання англійських матеріалів з метаболічних захворювань кісткової тканини сприяє глибшому розумінню патогенезу остеопорозу, остеомаліції, рахіту, хвороби Педжета, а також порушень кальцієвого обміну (гіпо- та гіперкальціємії), і формує в аспірантів навички професійної іншомовної комунікації та академічного аналізу сучасних наукових джерел.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів системних знань про функції кісткової тканини, механізми мінерального обміну, основні метаболічні захворювання кісток та розвиток умінь використовувати англійську мову для опису, аналізу й обговорення патології кісткової системи в академічному та професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями про функції кісткової тканини та регуляцію мінерального обміну англійською мовою;
- розуміє патогенез остеопорозу, остеомалачії, рахіту, хвороби Педжета та порушень кальцієвого балансу;
- оперує фаховою англомовною термінологією з метаболічних захворювань кісткової тканини;
- здатний читати, аналізувати та інтерпретувати англомовні наукові й навчальні тексти з тематики bone metabolism;
- уміє логічно та аргументовано описувати клінічні прояви, ускладнення й діагностичні підходи до метаболічних захворювань кісток;
- застосовує мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та актуалізація спеціалізованої термінології);
- аналітичне та критичне читання фахового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз тверджень, клінічно орієнтованих ситуацій);
- комунікативно-орієнтований підхід (дискусія, усні повідомлення, робота в парах);
- елементи академічного письма (короткі звіти, письмові повідомлення).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки всіх завдань на самостійну підготовку;
- усних відповідей під час обговорення основного та додаткового текстів;
- виконання лексичних, граматичних, аналітичних і трансформаційних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англомовної медичної термінології;
- логічність і точність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- здатність до аналізу та узагальнення інформації;
- активність і аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми «Diseases of Bone and Bone Mineral Metabolism»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Перевірка опрацювання Supplementary Reading; представлення плану тексту у формі запитань; короткий усний виклад індивідуального повідомлення	Фронтальна бесіда, вибіркоче опитування	Supplementary Reading, домашні завдання
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та структурою заняття	Фронтальна робота	Методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary (Unit12)
4. Робота з термінами	Словотворення, формування медичних термінів	Парна та індивідуальна робота	Terminology tasks
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту про метаболізм кісткової тканини	Аналітичне читання, дискусія	Main text Unit 12
6. Перевірка розуміння	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування	Ask your partner
7. Лексико-граматичні вправи	Заповнення пропусків, вибір правильної форми	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar
8. Аналітичні вправи	Класифікація захворювань, трансформації	Проблемно-пошукові завдання	Analytical tasks
9. Комунікативна практика	Усне повідомлення / обговорення клінічного випадку	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Написання короткого письмового повідомлення	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення та контроль	Систематизація ключових понять і термінів	Фронтальна дискусія	Конспект

7. Завдання для самостійної підготовки

- Опрацювати Supplementary Reading та скласти план тексту у формі 10 запитань.
- Підготувати усне повідомлення (3–5 хв) на одну з тем:
  - osteoporosis;
  - osteomalacia and rickets;
  - Paget's disease of bone;
  - disorders of calcium metabolism.
- Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: «Etiology, Clinical Manifestations and Prevention of Metabolic Bone Diseases».

ТЕМА 9. THE ENDOCRINE SYSTEM.

STRUCTURE AND FUNCTION OF THE ENDOCRINE SYSTEM

1. Актуальність теми

Тема «The Endocrine System. Structure and Function of the Endocrine System» є фундаментальною для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки ендокринна система відіграє ключову роль у регуляції гомеостазу, обміну речовин, росту, розвитку, репродуктивної функції та адаптації організму до стресу. Порушення гормональної регуляції лежать в основі багатьох системних і хронічних захворювань.

Опрацювання англомовних матеріалів з будови та функцій ендокринної системи забезпечує формування в аспірантів цілісного уявлення про взаємодію ендокринної та нервової систем, механізми дії гормонів і принципи гормональної регуляції, а також сприяє розвитку професійної іншомовної комунікації й навичок академічного аналізу медичних текстів.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів системних знань про структуру, функції та гормональну активність основних ендокринних залоз, а також розвиток умінь використовувати англійську мову для опису та аналізу процесів гормональної регуляції в академічному й професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями про складові ендокринної системи та їх функції англійською мовою;
- розуміє механізми гормональної регуляції та підтримання гомеостазу;
- оперує базовою англомовною термінологією з ендокринології;
- здатний читати, аналізувати та інтерпретувати англомовні навчальні й наукові тексти з тематики endocrine system;
- уміє логічно й коректно описувати будову та функції ендокринних залоз у формі усного й письмового академічного висловлювання.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та закріплення термінології);
- аналітичне читання фахового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз тверджень і функціональних зв'язків);
- комунікативно-орієнтований підхід (обговорення, усні відповіді, робота в парах);
- елементи академічного письма (короткі звіти).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки **всіх завдань на самостійну підготовку**;
- усних відповідей під час обговорення основного та додаткового текстів;
- виконання лексичних, граматичних і аналітичних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англомовної ендокринологічної термінології;
- логічність і послідовність викладу матеріалу;

- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- активність та аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми «The Endocrine System. Structure and Function of the Endocrine System»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Перевірка опрацювання Supplementary Reading; представлення плану тексту у формі запитань; короткий усний виклад підготовленого повідомлення	Фронтальна бесіда, вибіркове опитування	Supplementary Reading, домашні завдання
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення ключових термінів	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary (Unit 13)
4. Робота з термінами	Аналіз назв залоз і гормонів, словотворення	Парна та індивідуальна робота	Terminology tasks
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту про будову та функції ендокринної системи	Аналітичне читання, дискусія	Main text Unit 13
6. Перевірка розуміння	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування	Ask your partner
7. Лексико-граматичні вправи	Заповнення пропусків, співвіднесення термінів і визначень	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar
8. Комунікативна практика	Усне повідомлення про ендокринну залозу	Робота в парах / групах	Communicative tasks
9. Письмова робота	Написання короткого письмового повідомлення	Індивідуальна робота	Writing task
10. Узагальнення та контроль	Систематизація ключових понять і термінів	Фронтальна дискусія	Конспект

7. Завдання для самостійної підготовки

1. Опрацювати Supplementary Reading та скласти план тексту у формі 10 запитань.
2. Підготувати усне повідомлення (3–5 хв) на одну з тем:
  - pituitary gland and its hormones;
  - thyroid and parathyroid glands;
  - adrenal glands and stress response;
  - pineal and thymus glands.
3. Написати короткий звіт (150–200 слів) англійською мовою на тему: «Structure and Functional Role of the Endocrine System».

ТЕМА 10.

THE ENDOCRINE SYSTEM. DISEASES OF THE ENDOCRINE SYSTEM

1. Актуальність теми

Тема «The Endocrine System. Diseases of the Endocrine System» є надзвичайно важливою для підготовки аспірантів медичних і суміжних спеціальностей, оскільки ендокринні захворювання мають системний характер, часто розвиваються поступово та впливають на функціонування практично всіх органів і систем організму. Порушення гормональної регуляції лежать в основі таких поширених патологій, як цукровий діабет, захворювання щитоподібної та надниркових залоз, а також рідкісних, але клінічно значущих синдромів. Опрацювання англomовних матеріалів з ендокринної патології сприяє формуванню в аспірантів цілісного уявлення про механізми гіпо- та гіперсекреції гормонів, роль зворотного зв'язку в розвитку ендокринних порушень, а також розвитку навичок професійної іншомовної комунікації та академічного аналізу клінічно орієнтованих текстів.

2. Мета теми

Метою теми є формування в аспірантів системних знань про основні захворювання ендокринної системи, їх етіологію, патогенез і клінічні прояви, а також розвиток умінь використовувати англійську мову для опису, аналізу та обговорення ендокринної патології в академічному та професійному медичному контексті.

3. Очікувані результати навчання

Після опрацювання теми аспірант:

- володіє знаннями про класифікацію та основні групи захворювань ендокринної системи англійською мовою;
- розуміє механізми гіпо- та гіперсекреції гормонів і роль feedback-механізмів;
- оперує фаховою англomовною термінологією з ендокринної патології;
- здатний читати, аналізувати та інтерпретувати англomовні клінічні та навчальні тексти з ендокринології;
- уміє логічно й аргументовано описувати клінічні прояви та ускладнення основних ендокринних захворювань;
- застосовує мовні та професійні знання для підготовки усних повідомлень і письмових академічних текстів.

4. Методи навчання

У процесі практичного заняття застосовуються такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод (введення та закріплення клінічної термінології);
- аналітичне та критичне читання фахового тексту;
- проблемно-пошуковий метод (аналіз клінічних симптомів і синдромів);
- комунікативно-орієнтований підхід (дискусії, усні відповіді, робота в парах);
- елементи академічного письма (короткі звіти).

5. Форми контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки всіх завдань на самостійну підготовку;
- усних відповідей під час обговорення основного та додаткового текстів;
- виконання лексичних, граматичних і аналітичних вправ;
- участі в комунікативних видах діяльності;
- оцінювання письмового міні-звіту.

Критерії оцінювання:

- коректність уживання англomовної ендокринологічної термінології;
- логічність і точність викладу матеріалу;
- відповідність мовного оформлення нормам наукового стилю;
- активність та аргументованість участі в обговоренні.

6. Організація практичного заняття з теми «The Endocrine System. Diseases of the Endocrine System»

Етап заняття	Зміст діяльності аспірантів	Форми та методи роботи	Навчальні матеріали
1. Перевірка завдань на самопідготовку	Перевірка опрацювання Supplementary Reading; представлення плану тексту у формі запитань; перевірка виконаних лексичних, граматичних та аналітичних вправ; короткий усний виклад підготовленого повідомлення	Фронтальна бесіда, вибіркoве опитування	Supplementary Reading, домашні завдання
2. Організаційний етап	Ознайомлення з темою, метою та планом заняття	Фронтальна робота	Методичні рекомендації
3. Лексико-термінологічна підготовка	Опрацювання вимови та значення клінічних термінів	Фонетичні та лексичні вправи	Pronunciation, Vocabulary (Unit 14)
4. Робота з термінами	Аналіз клінічних термінів і словотвірних елементів	Парна та індивідуальна робота	Terminology tasks
5. Робота з основним текстом	Аналітичне читання тексту про захворювання ендокринної системи	Аналітичне читання, дискусія	Main text Unit 14
6. Перевірка розуміння	Відповіді на запитання до тексту	Усне опитування	Ask your partner
7. Лексико-граматичні вправи	Заповнення пропусків, співвіднесення термінів і визначень	Практичні вправи	Vocabulary & Grammar
8. Аналітична практика	Аналіз клінічних проявів гіпо- та гіперсекреції	Проблемно-пошукові завдання	Analytical tasks
9. Комунікативна практика	Усне повідомлення / клінічно орієнтоване обговорення	Робота в парах / групах	Communicative tasks
10. Письмова робота	Написання короткого письмового повідомлення	Індивідуальна робота	Writing task
11. Узагальнення та контроль	Систематизація ключових понять і синдромів	Фронтальна дискусія	Конспект

7. Завдання для самостійної підготовки

1. **Опрацювати Supplementary Reading** та скласти план тексту у формі 10 запитань.
2. **Підготувати усне повідомлення (3–5 хв)** на одну з тем:
  - a. hypothyroidism and hyperthyroidism;
  - b. diabetes mellitus and its complications;
  - c. pituitary gland disorders;
  - d. adrenal gland diseases.
3. **Написати короткий звіт (150–200 слів)** англійською мовою на тему: «Etiology, Clinical Manifestations and Management of Endocrine Diseases».

14. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Dudikova, L. V., Ferree, A. S., Yatsenko, A. L., & Horpyniuk, O. P. (2021). English in scientific medical communication: Manual for training Doctors of Philosophy (Module 1). Vinnytsia Pirogov Memorial National Medical University.
2. Glendinning E. H., Howard R. Professional English in Use: Medicine (Revised Edition). – Cambridge: Cambridge University Press, 2022. – 176 p.
3. Chabner D.-El. The Language of Medicine. 12th Edition. – Philadelphia: Elsevier, 2021. – 1050 p.
4. LeFever K. Medical Terminology: A Living Language. 7th Edition. – Pearson, 2021. – 720 p.
5. Gyls B. A., Masters R. Medical Terminology Systems: A Body Systems Approach. 9th Edition. – Philadelphia: F.A. Davis, 2021. – 800 p.
6. Evans V., Dooley J. Career Paths: Dentistry. – Express Publishing, 2022. – 124p.
7. Dimitroulis G. Medical and Dental Terminology: A Systems Based Approach. – Wiley-Blackwell, 2022. – 352 p.
8. Craven R., Hocking C. Academic Writing Skills for Health Sciences. – Cambridge: Cambridge University Press, 2022. – 164 p.
9. Day R. A., Gastel B. How to Write and Publish a Scientific Paper. 9th Edition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2022. – 402 p.
10. Гуцуляк-Куліш В. Л., Глушко І. Ф. Медична термінологія: латинська та англійська мови. – Львів: ЛНМУ, 2021. – 256 с.
11. Гуменюк О. І., Кривко Ю. М. Основи наукового письма для медиків та біомедичних дослідників. – Львів: ЛНМУ, 2023. – 140 с.

Допоміжна:

1. Redman S. English Vocabulary in Use: Upper-Intermediate. Updated Edition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2022. – 280 p.
2. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use. 3rd Edition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2022. – 174 p.
3. Oshima A., Hogue A. Writing Academic English. 5th Edition. – Pearson, 2021. – 420p.
4. Turton N., Heaton J. Longman Dictionary of Contemporary English. New Edition. – Pearson, 2021.

5. Cameron S. Research Skills for Health Sciences Students. – London: Routledge, 2023. – 198 p.
6. Oxford English for Academic Purposes (Advanced). – Oxford: Oxford University Press, 2021.
7. Середяк М., Горбатюк О. Основи медичної термінології (латинська та англійська мови). – Тернопіль: ТНМУ, 2023. – 210 с.
8. Пивоварчик Г. І., Левченко О. А. Англійська мова для науковців-медиків: навчальний посібник. – Харків: ХНМУ, 2024. – 148 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Базові медичні ресурси

1. **NHS UK – Health Encyclopaedia.** – <https://www.nhs.uk/conditions>
2. **Mayo Clinic – Medical Information.** – <https://www.mayoclinic.org>
3. **American Dental Association (ADA) – Science & Research.** – <https://www.ada.org/resources/research>
4. **MedlinePlus – Medical Encyclopedia.** – <https://medlineplus.gov/encyclopedia.html>
5. **PubMed (National Library of Medicine).** – <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
6. **Cochrane Oral Health.** – <https://oralhealth.cochrane.org/>
7. **ClinicalKey Student Dentistry (Elsevier).** – <https://www.clinicalkey.com>

Ресурси для медичної англійської

8. **British Council – Professional and Academic English.** – <https://learnenglish.britishcouncil.org>
9. **BMJ Learning – Dentistry modules.** – <https://learning.bmj.com>
10. **TED-Ed (Medicine & Health).** – <https://ed.ted.com/topics/medicine>
11. **OUP Medically Speaking Podcasts.** – <https://elt.oup.com>

Словники та довідкові ресурси

12. **Merriam-Webster Medical Dictionary.** – <https://www.merriam-webster.com/medical>
13. **Cambridge Dictionary – Medical English.** – <https://dictionary.cambridge.org>
14. **Oxford Learner’s Dictionaries.** – <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>
15. **Elsevier Medical Terminology Flashcards Online.** – <https://evolve.elsevier.com>

Ресурси для наукового письма, публікацій та академічної доброчесності

16. **Springer Nature Author Academy.** – <https://authorservices.springernature.com>
17. **Elsevier Researcher Academy.** – <https://researcheracademy.elsevier.com>
18. **Web of Science Academy – Scientific Writing and Peer Review.** – <https://webofscienceacademy.clarivate.com>
19. **APA Style (7th Edition) Online Guide.** – <https://apastyle.apa.org>